

ORDLISTE

Acholi: en etnisk gruppe i det nordlige Uganda, der er et østafrikansk land uden adgang til havet.

81

African National Congress (ANC): sydafrikansk politisk parti og sort nationalistorganisation grundlagt i 1912 som South African Native National Congress (Sydafrikanske Indfødtes Nationalkongres). Det har været Sydafrikas regeringsparti efter apartheid og er et socialdemokratisk parti.

akkadisk: et uddødt sprog, der blev talt i et rige med centrum i byen Akkad og de omliggende landområder i det centrale Mesopotamien (ca. 75 km fra centrum af det moderne Bagdad, Irak).

appel: se **klagemål**.

Beijing-erklæringen og -handlingsplanen: konsensusdokument fra den fjerde verdenskonference om kvinder i Beijing i 1995, der gennemgik og stadfæstede kvinders menneskerettigheder på alle livets områder; underskrevet af repræsentanter ved konferencen og moralsk, men ikke juridisk bindende.

blok: en gruppe lande eller politiske partier, der har dannet en alliance. For eksempel den kommunistiske blok.

charter: Et dokument, udstedt af herskeren eller staten, og som fastlægger forholdene hvorunder en virksomhed, en koloni, en by eller en forening er organiseret og fastlægger rettigheder og privilegier.

Coke, Sir Edward: (1552-1634) engelsk jurist, som anses for at være en af de mest fremragende jurister i hele Englands historie, og som er bedst kendt for at sammensætte lovsamlinger. Som medlem af parlamentet stødte han ofte sammen med kronen, og han udfordrede rutinemæssigt kongelig myndighed. I 1621 opfordrede han som leder i en debat til, at parlamentet ikke skulle være underordnet kongen. Nogle få år senere hjalp Coke med at skrive det engelske dokument Petition of Right, den mest

udtrykkelige fremstilling af frihedsprincipper i England frem til det tidspunkt, og som blev til en integreret del af den engelske forfatning.

Darfur: den vestlige region af Sudan.

De Europæiske Fællesskabers Domstol (EF-Domstolen): den øverste tribunal i Den Europæiske Union; domstol skabt i 1952 som en del af det Europæiske Kul- og Stålfællesskab; retten behandler økonomiske sager inden for rammen af De Europæiske Økonomiske Fællesskabers traktat og relaterede aftaler.

De Forenede Nationers generalforsamling: det eneste organ i De Forenede Nationer, hvor alle medlemsstater er repræsenteret. Generalforsamlingen tjener som et forum for medlemsstaterne, hvor de kan starte initiativer om internationale spørgsmål inden for fred, økonomiske fremskridt og menneskerettigheder.

De Forenede Nationers højkommissariat for flygtninge (UNHCR): det specialiserede organ under De Forenede Nationer, som arbejder med flygtningespørgsmål og beslægtede humanitære anliggender.

De Forenede Nationers Pagt (underskrevet i 1945; trådte i kraft i 1945): det oprindelige dokument for FN, som redegør for organisationens mål, funktioner og ansvar, tiltrådt i San Francisco i 1945; De Forenede Nationers dokument, som tydeligt forklarer FN's regler og gentager nogle af den internationale lovs grundprincipper.

Den Afrikanske Kommission for Menneske- og Folkerettigheder (African Commission on Human and Peoples' Rights): institution, der primært er ansvarlig for at udbrede kendskabet til og beskytte menneskerettigheder i Afrika.

Den Afrikanske Pagt om Menneske- og Folkerettigheder (African Charter on Human and Peoples' Rights) (tiltrådt 1981; trådte i kraft i 1986): fastlægger standarder for menneskerettigheder og anden beskyttelse for den afrikanske region; den behandler rettigheder og pligter for både samfund og grupper.

Den Amerikanske Erklæring om Menneskets Rettigheder og Pligter (American Declaration of the Rights and Duties of Man) (1965): ikke-bindende erklæring om regionale standarder for menneskerettigheder; det har udviklet sig til et indflydelsesrigt dokument, da Den Inter-amerikanske Menneskerettighedsdomstol har givet den valør.

Den Amerikanske Menneskerettighedskonvention (American Convention on Human Rights) (tiltrådt i 1969; trådte i kraft i 1978): fastlægger standarder for menneskerettigheder og beskyttelse af amerikanere; grundlagde Den Inter-amerikanske Kommission for Menneskerettigheder.

Den Europæiske Konvention til Beskyttelse af Menneskerettigheder og Grundlæggende Frihedsrettigheder (underskrevet i 1950; trådte i kraft i 1953): regionalt dokument, der garanterer borgerlige og politiske menneskerettigheder og etablerer et system til at overvåge og håndhæve disse.

Den Europæiske Konvention til Forebyggelse af Tortur og Umenneskelig eller Nedværdigende Behandling eller Straf (vedtaget i 1987; trådte i kraft i 1989): regionalt sidestykke til FN's Konvention mod Tortur og Anden Grusom, Umenneskelig eller Nedværdigende Behandling eller Straf; er kendetegnet ved etableringen af Den Europæiske Komité til Forebyggelse af Tortur og Umenneskelig eller Vanærende Behandling eller Straf.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (Menneskerettighedsdomstolen): domstol, der blev etableret af Den Europæiske Konvention til Beskyttelse af Menneskerettigheder og Grundlæggende Frihedsrettigheder med det formål at behandle påståede overtrædelser af menneskerettighederne. Domstolen består af en række dommere. Lige så mange som antallet af Europarådets medlemslande. Læg mærke til at der er en skelnen mellem denne og De Europæiske Fællesskabs Domstol (EF-Domstolen), som er et organ, der behandler økonomiske anklagesager.

83

Den Europæiske Socialpakt (vedtaget i 1961; trådte i kraft i 1965): regionalt dokument, der omhandler udviklingen og beskyttelsen af sociale og økonomiske rettigheder; bestemt til at være et supplement til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, men har mindre magt.

Den Europæiske Union: en regional regeringssammenslutning, der har som mål at afskaffe interne grænser og etablere et økonomisk fællesskab og en fælles møntenhed.

Den Inter-amerikanske Kommission for Menneskerettigheder: et organ under Organisationen af Amerikanske Stater med bemyndigelse til at foretage undersøgelser ved mistanke om overtrædelser af menneskerettighederne og anbefale de foranstaltninger, der bør tages til beskyttelse af menneskerettigheder.

Den Inter-amerikanske Konvention om Forebyggelse, Straf og Udryddelse af Vold mod Kvinder (trådte i kraft i 1995): regional konvention, der tilbyder et nyt redskab til kvinder på de amerikanske kontinenter, som lider under forskellige former for vold.

Den Inter-amerikanske Konvention til at Forebygge og Straffe Tortur (tiltrådt i 1985; trådte i kraft i 1987): regional følge af Konvention mod Tortur og Anden Grusom, Umenneskelig eller Nedværdigende Behandling eller Straf ("torturkonventionen").

Den Inter-amerikanske Menneskerettighedsdomstol: et juridisk organ bestående af 7 medlemmer, som behandler sager anlagt mod medlemsorganisationer angående menneskerettighedsovertrædelser; et organ under Organisationen af Amerikanske Stater.

Den Inter-amerikanske Menneskerettighedskonvention (underskrevet 1969; trådte i kraft i 1978): konventionen beskytter menneskerettighederne i Nord- og Sydamerika og har grundlagt Den Inter-amerikanske Menneskerettighedsdomstol.

Den Internationale Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder (ICCPR) (tiltrådt i 1966; trådte i kraft i 1976): konvention, der erklærer, at alle mennesker har vidtrækkende borgerrettigheder og politiske rettigheder. En af de tre komponenter af Konvention om de Internationale Grundlæggende Menneskerettighedsinstrumenter.

Den Internationale Konvention om Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder (ICESCR) (tiltrådt i 1966; trådte i kraft i 1976): konvention, der erklærer, at alle mennesker har vidtrækkende økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. En af de tre komponenter af Konvention om de Internationale Grundlæggende Menneskerettighedsinstrumenter.

den internationale lov: en samling regler, der generelt anses for og accepteres som bindende i forholdet mellem lande og nationer. Kaldes også ”nationernes lov”.

Det Europæiske Råd: den højest placerede politiske og regelfastsættende institution i Den Europæiske Union.

Det Europæiske Økonomiske Fællesskab: blev etableret i 1958 for at udvikle et fælles europæisk marked uden handelshindringer og for at fremme harmoniseringen af love og retspraksis.

dobbelt strafforfølgning: det at udsætte en person for en retssag eller en straf anden gang for den samme forbrydelse, som personen allerede har været i retten for eller er blevet straffet for.

erklæring: dokument, der beskriver normer, som man er blevet enige om, men som ikke er juridisk bindende. Der laves som regel to typer af erklæringer ved FN's konferencer, såsom FN's konference i Wien i 1993 om menneskerettigheder og verdenskonferencen for kvinder i Beijing i 1995: en er skrevet af repræsentanter fra regeringerne og en af NGO'er (ikke-statslige organisationer). De Forenede Nationers generalforsamling udsteder ofte indflydelsesrige erklæringer, der dog ikke er juridisk bindende.

ETS: Den Europæiske Traktatserie (European Treaty Series).

Europa-Kommissionen for Menneskerettigheder: organ etableret af Den Europæiske Konvention til Beskyttelse af Menneskerettigheder og Grundlæggende Frihedsrettigheder for at undersøge klagepunkter vedrørende menneskerettigheder og anlægge sager ved forbrydelser mod disse. Kommissionen består af et antal medlemmer, svarende til antallet af kontraherende parter angående konventionen.

Europa-Parlamentet: det øverste rådgivende og tilsynsførende organ i Den Europæiske Union.

Europarådets ministerkomite: den politiske arm af den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende friheder; kan henvise sager til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

Europarådet: regional organisation, der virker som en paraplyorganisation for regionalt samarbejde om politiske, sociale og økonomiske anliggender; bemærk, at rådet er væsensforskelligt fra Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, der hovedsageligt er et rent økonomisk samarbejde.

85

FN's højkommissær for menneskerettigheder: de Forende Nationers kontor, der har til opgave at bekendtgøre og beskytte menneskerettigheder verden over.

FN's Komité til Afskaffelse af Diskrimination mod Kvinder: traktat skabt som et overvågningsorgan af Konvention til Afskaffelse af Alle Former for Diskrimination imod Kvinder for at overvåge staters overholdelse af konventionen.

FN's Økonomiske og Sociale Råd (ECOSOC): et råd i FN, der består af 54 medlemmer og som hovedsageligt tager sig af områderne befolkning, økonomisk udvikling, menneskerettigheder og strafferet; højt placeret organ, der modtager og udsender menneskerettighedsrapporter i forskellige situationer.

folkemord: enhver af de nedenstående handlinger begået med den hensigt helt eller delvist at ødelægge en national, etnisk, racemæssig eller religiøs gruppe: (a) dræbe medlemmer af gruppen; (b) påføre medlemmer af gruppen alvorlig mental eller kropslig skade; (c) forsætligt at påvirke livsvilkår på en sådan måde at det fysisk ødelægger gruppen; (d) gennemtvinge foranstaltninger, der har til hensigt at forhindre fødsler i gruppen; (e) med magt overflytte børn fra gruppen til en anden gruppe. Se **Konvention om Forebyggelse af og Straf for Folkedrab**.

folkenes rettigheder: bruges synonymt med solidariske rettigheder og kollektive rettigheder; henviser til gruppers rettigheder, ikke kun individers, såsom ret til udvikling, fred og et sundt miljø.

"forsvindinger": en eufemisme for politiske mord. Eftersom de, der arrangerer forsvindinger som regel er statstjenestemænd, så bliver gerningsmændene sjældent retsforfulgt.

Generalforsamlingen: et af de øverste organer i de Forende Nationer, der består af alle medlemslandene; udsteder erklæringer og vedtager konventioner inden for menneskerettighedsområdet; dens handlinger styres af De Forenede Nationers Pagt.

generelle principper for lov: principper der fremstår næsten som almen gyldige i landes indenrigslove og derfor med tiden kommer til at gælde for alle nationer; en af hovedkilderne til international lov.

Genève-konventionerne: fire traktater, der blev udformet i Genève i Schweiz, og som sætter standarden for international lov på det humanitære område. De handler hovedsageligt om, hvordan man skal behandle nonkombattanter og krigsfanger. Vedtagelsen af den første konvention fulgte efter grundlæggelsen af den Internationale Komité for Røde Kors i 1863, og den er nu ratificeret af 194 lande.

habeas corpus: en ordre (befaling på skrift på vegne af en ret), der kræver at en person bliver stillet for en dommer eller en domstol, særligt med henblik på at undersøge om tilbageholdelsen af denne er ifølge loven.

Helsinki-aftalerne: erklæring der beskriver principperne vedtaget ved Konferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa, som søger at opnå fred og menneskerettigheder i Europa; først blev Helsinki-dokumentet kaldt Slutakten fra Helsinki-konferencen (1975).

hjemstavnsfordreven: en person, som flygter fra sit hjemsted på grund af politisk forfølgelse eller krig, men som ikke krydser landegrænserne; man kan bruge benævnelsen: *hjemstavnsfordrevne personer* til at referere til folk, som føler sig selv som flygtninge, men som ikke kvalificerer som sådan ifølge Konvention om Flygtninges Retsstilling.

humanitær folkeret: de internationale regler, der opstiller de rettigheder, som kombattanter og nonkombattanter har i krig. Se **Genève-konventionerne**.

ICCPR: se **Den Internationale Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder**.

ikke-bindende: et dokument, som f.eks. en erklæring, som ikke medfører nogen formelle juridiske forpligtelser. Det kan imidlertid medføre moralske forpligtelser eller opnå gyldighed som en lov.

ikke-statslige organisationer (NGO'er): NGO'er er organisationer dannet af folk uden for regeringer, og de overvåger menneskerettighedsorganers adfærd såsom Menneskerettighedskommissionen og de "står vagt" om de menneskerettigheder, der falder inden for deres kompetenceområde. Nogle er store og internationale (Red Barnet, Amnesty International, Girl Scouts); andre er små og lokale (en organisation, der kæmper for handicappede i en bestemt by; en sammenslutning, der fremmer kvinders

rettigheder i en flygtningelejr). NGO'er spiller en vigtig rolle, når det gælder om at påvirke FN's politik, og mange af dem har official status som rådgivere for FN.

international retssædvane: regel der bliver bindende for stater, selvom den ikke er skrevet som lov, men i stedet vedvarende følges som skik; når tilstrækkeligt mange stater er begyndt at opføre sig som om noget er en obligatorisk lov, så bliver det faktisk til lov; en af de vigtigste kilder til international lov.

jurisdiktion: domstole og domstol-lignende organers autoritet til at behandle og afgøre sager; kan referere til domstolens evne til at behandle særlige emner og/eller gennemgå sager indgivet af en særlige type sagsøgere; jurisdiktion kan også referere til et geografisk område, man har autoritet over.

kileskrift: består af smalle trekantede eller kileformede elementer som skrifttegn, der blev brugt til at skrive af oldtidens akkadere. Kileskrift henviser også til det skriftsystem, hvori sådanne kileformede aftryk blev lavet i blødt ler.

87

klagemål: i juridiske begreber, det oprindelige dokument der indleder et søgsmål; fremsætter en kort opsummering af, hvad der skete, og argumenter for, hvorfor erstatning bør blive bevilget. I et søgsmål om menneskerettigheder, påstår klagemålet (eller appellen eller kommunikationen) at en myndighed, et individ eller en institution, der skal overholde standarderne for menneskerettigheder (såsom en repræsentant for myndighederne) har overtrådt specifikke enkeltpersoners eller gruppers menneskerettigheder.

Komitéen mod Tortur: det traktatovervågende organ etableret af FN's Konvention mod Tortur og Anden Grusom, Umenneskelig eller Nedværdigende Behandling eller Straf for at behandle overtrædelser af den konvention.

Komitéen til Afskaffelse af Racediskrimination: traktatovervågende organ skabt af Konvention om Afskaffelse af Alle Former for Racediskrimination for at overvåge staters overholdelse af den konvention.

Kommissionen for Kvinders Status (CSW): organ dannet af De Forenede Nationers Økonomiske og Sociale Råd (ECOSOC) som FN's vigtigste organ for at lægge retningslinjer angående kvinder; overvåger implementering af Beijing-handlingsplanen

Konvention mod Tortur og Anden Grusom, Umenneskelig eller Nedværdigende Behandling eller Straf (tiltrådt i 1984; trådte i kraft i 1987): konvention der definerer og forbyder tortur.

Konvention om Afskaffelse af Alle Former for Racediskrimination (tiltrådt 1965; trådte i kraft i 1969): konvention der definerer og forbyder racediskrimination.

Konvention om Beskyttelse af Omvandrende Arbejdstageres og Deres Familiemedlemmers Rettigheder. (tiltrådt i 1990; trådte i kraft i 2003):

konvention, der definerer rettighederne for omvandrende arbejdere og deres familier.

Konvention om Børns Rettigheder (tiltrådt i 1989; trådte i kraft i 1990):

konvention der fremsætter et helt spektrum af borgerlige, kulturelle, økonomiske, sociale og politiske rettigheder for børn.

Konvention om de Internationale Grundlæggende Menneskerettigheds-instrumenter: kombinationen af Verdenserklæringen om Menneskerettighederne (UDHR), Den Internationale Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder (ICCPR) og dens frivillige protokol samt Den Internationale Konvention om Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder (ICESCR).

Konvention om Flygtnings Retsstilling (tiltrådt i 1951; trådte i kraft i 1954; revideret af protokol fra 1967):

hovedkonvention, der fastlægger definitionen af en flygtning og angiver flygtnings rettigheder samt modtagerlandenes forpligtigelser; definerer en flygtning som en person, der har en velbegrunder frygt for forfølgelse på grund af race, religion, nationalitet, medlemskab af en særlig social gruppe eller politisk mening og som er uden for sit oprindelsesland. Mennesker der er tvunget væk fra deres hjem og opholder sig inden for deres land kaldes fordrevne mennesker.

Konvention om Forebyggelse af og Straf for Folkedrab (godkendt 1948; trådte i kraft i 1951):

international konvention, der definerer og forbyder folkedrab; De Forenede Nationers første menneskerettighedstraktat.

Konvention om Kvinders Politiske Rettigheder (godkendt 1952; trådte i kraft i 1954):

tidlig konvention der stadfæster kvinders rettigheder på det politiske område.

Konvention til Afskaffelse af Alle Former for Diskrimination imod Kvinder (CEDAW) (tiltrådt i 1979; trådte i kraft i 1981):

det første juridisk bindende internationale dokument, der forbyder diskrimination mod kvinder og forpligtiger regeringer til at tage positive skridt for at fremme kvinders ligestilling.

konvention: bindende overenskomst mellem stater; brugt som synonym med *traktat* og *pagt*. Når konventioner tiltrædes af FN's generalforsamling, skaber de juridisk bindende internationale forpligtigelser for de medlemsstater, der har underskrevet konventionen. Når et lands regering ratificerer en konvention, bliver artiklerne i den konvention til en del af dens hjemlige juridiske forpligtigelser.

Mali: en stat indesluttet af land i det centrale Vestafrika med grænser op mod Algeriet, Nigeria, Burkina Faso, Senegal og Mauritien.

marginaliseret (underordnet): hensat i en position, der er ubetydelig med hensyn til vigtighed, indflydelse og magt.

medlemslande: lande, der er medlem af De Forenede Nationer.

menneskehandel: rekruttering, transport, forflyttelse og modtagelse af folk med det formål at bruge dem som slaver, til tvangsarbejde og trældom. Den årlige indtægt beløber sig til mellem 5 og 9 milliarder dollars.

Menneskerettighedskomitéen: det organ, der fører tilsyn med traktater, som er nedsat af Den Internationale Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder (ICCPR) med det formål at undersøge og behandle krav, der har at gøre med borgerlige og politiske rettigheder ifølge den konvention; en af seks instanser, der har til opgave at holde øje med, at medlemslandene overholder FN's menneskerettighedskonventioner.

89

Menneskerettighedskommission: en FN-kommission bestående af en gruppe repræsentanter fra forskellige lande, der beskæftiger sig med situationer, der har at gøre med menneskerettigheder og grundlæggende friheder hvor som helst i verden. Særlige rapportører rapporterer til denne kommission eller dens underkommissioner.

Myanmar: et land i den vestlige del af det sydøstasiatiske hovedland med grænser til Kina, Laos, Thailand, Bangladesh og Indien. Kaldes også Burma.

naturlov: en teori, som antager eksistensen af en lov, hvis indhold er givet af naturen, og som derfor gælder overalt; i filosofien er det et system af retfærdighed eller justits, som anses for at være fælles for alle mennesker, og som stammer fra naturen og ikke fra samfundsregler eller bestemte love.

OAS: se **Organisationen af Amerikanske Stater.**

OAU: se **Organisationen for Afrikansk Enhed.**

Organisationen af Amerikanske Staters Pagt (underskrevet i 1948; trådte i kraft i 1951): Organisationen af Amerikanske Staters oprindelige pagt, der skabte Den Inter-amerikanske Kommission for Menneskerettigheder.

Organisationen af Amerikanske Stater (OAS): organisation bestående af uafhængige amerikanske stater dannet for at styrke fred og sikkerhed i regionen og for at fremme regionalt samarbejde om økonomiske og kulturelle forhold.

Organisationen for Afrikansk Enhed (OAU): organisation bestående af uafhængige afrikanske stater, som solidarisk arbejder på at skabe fred og forbedre livskvaliteten for folk i Afrika. OAU Frihedsbrevet, som er det styrende dokument i gruppen, blev tiltrådt i 1963.

Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE) (tidligere CSCE):

Europæisk forsøg på at afgøre sikkerhedsspørgsmål på en fredelig måde gennem en række kreative samarbejdende aktiviteter; hed tidligere Konferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa; kaldet Helsinki-aftalerne.

pagt: bindende overenskomst mellem stater; brugt som synonym med *konvention* og *traktat*. Når konventioner tiltrædes af FN's generalforsamling, skaber de juridisk bindende internationale forpligtigelser for de medlemsstater, der har underskrevet konventionen. Når et lands regering ratificerer en konvention, bliver artiklerne i den konvention til en del af dens hjemlige juridiske forpligtigelser.

procedure: de forskellige måder hvorpå menneskerettighedskrav kan fremføres. Se **rapporterings- og overvågningsprocedure.**

proceduremæssige krav: tekniske krav, som skal opfyldes for at kunne fremføre et krav, til forskel fra betingelser vedrørende selve kravets karakter.

protokol: supplerende tillæg til en traktat; når de deltagende stater stadig kan godkende hovedtraktaten uden at underskrive protokollen er det en valgfri protokol.

rapporterings- og overvågningsprocedure: procedurer, der sædvanligvis ikke resulterer i løsninger, der kan håndhæves retsligt. Det kan snarere sammenlignes med, at man foretager en "revision" af regeringens adfærd, som resulterer i ikke-bindende anbefalinger. I nogle tilfælde ligner rapporteringen en inspektion af en selv; regeringer rapporterer om deres egen opfyldelse af deres menneskerettighedsforpligtelser eller et overvågningsorgan indleder rapportering om regeringens adfærd.

rapporteringsprocedure: se **rapporterings- og overvågningsprocedure.**

ratificering: processen hvorved en stats lovgivende forsamling bekræfter en regerings underskrivelse af en traktat; formel procedure hvorved en stat, efter accept, er bundet af en traktat.

Sikkerhedsrådet: organ i De Forenede Nationer, som består af fem permanente medlemmer og ti ikke-permanente medlemmer valgt af Generalforsamlingen, og som søger at opnå fredelige afgørelser på stridigheder.

særlig rapportør: en person, som er sat på en specifik opgave, der går ud på at undersøge, indsamle information og rapportere om bestemte menneskerettigheds-spørgsmål og -situationer i en bestemt del af verden. Den "særlige rapportør" for religions- og trosfrihed rapporterer årligt til FN's menneskerettighedskommission om, hvordan det står til med menneskerettighederne verden over.

tiltrædelse: 1. en proces hvorved en stat går ind for en international lov; drejer det sig om traktater henviser tiltrædelse normalt til de første diplomatiske stadier, hvor en

traktat accepteres; for at træde i kraft skal en traktat efter tiltrædelse normalt ratificeres af den lovgivende forsamling. 2. den handling hvor en person bestiger tronen (som konge eller kejser) eller indtager en lignende magtposition som hersker i et land.

traktat: bindende aftale mellem stater; bruges synonymt med *overenskomst* og *konvention*. Når traktater tiltrædes af FN's generalforsamling, så bliver de juridisk bindende internationale forpligtelser for medlemsstaterne, som har underskrevet traktaten. Når en national regering ratificerer en traktat, så bliver artiklerne i denne traktat en del af dets indenlandske juridiske forpligtelser.

træde i kraft: det tidspunkt, hvor en traktat bliver fuldt bindende for et land, som har anerkendt den. Dette sker som regel, når der er et vist antal lande, der har anerkendt traktaten.

umistelig: henviser til rettigheder, der er hver mands eje og som ikke under nogen omstændigheder kan fratages en person.

underskrift: en handling, hvor en stat tilvejebringer en foreløbig godkendelse af en traktat. Underskrivelse frembringer ikke en juridisk bindende forpligtelse, men det demonstrerer statens hensigt om at gennemgå traktaten og overvejelser om at ratificere den. Mens underskrivelse ikke forpligter staten til at ratificere, så forpligter det staten til at afholde sig fra handlinger, der vil undergrave eller tilintetgøre traktatens mål og formål.

valgfri protokol: tilføjelse til en international aftale, som de deltagende lande separat skal godkende; giver ofte deltagerne yderligere forpligtelser såsom en aftale om at bøje sig for domsmyndigheden ved en international domstol.

Valgfri protokol til Den Internationale Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder (tiltrådt 1966; trådte i kraft 1976): tilføjelse vedlagt til Den Internationale Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder. Ved at underskrive denne tilføjelse godkender lande at tillade Menneskerettighedskomitéen at se på individuelle klager, det vil sige klager fra individer, som påstår at være blevet nægtet rettighederne i Den Internationale Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder.

vanærende forbrydelse: en forbrydelse, der kan straffes med alvorlige straffe, såsom død, langtidsfængsling eller tab af borgerrettigheder.

Verdenserklæringen om Menneskerettighederne (UDHR): tiltrådt af FN's generalforsamling den 10. december 1948. Det oprindelige FN-dokument, der opstillede standarder og normer på menneskerettighedsområdet; alle medlemsstater var enige om at håndhæve UDHR. Selvom det var hensigten at gøre erklæringen ikke-bindende,

så er dens forskellige bestemmelser gennem tiden blevet så respekteret blandt de fleste stater, at den nu kan siges at være almindelig international lov.

Villiers, George: (1592–1628) engelsk statsmand, hertug af Buckingham og favorit hos James I, konge af England. Buckingham interesserede sig meget for diplomati og krigsførelse, og James lod ham praktisk talt regere landet, hvilket han fortsatte med ved Charles' (Kong Charles I) tiltrædelse i 1625. Parlamentet havde mistillid til og var fortørnede over Buckingham, idet de fandt ham arrogant og troede, han unødigt havde involveret England i krigene mod Frankrig (1626–1629) og Spanien (1624–1630).